

Liefste kinderen

- Bart Vercauteren

Inleiding

De vader van Waldo Peters verdwijnt plots. Waldo is dan nog een kind. Als volwassen man gaat Waldo op zoek naar zijn vader. Waarom verdween hij? Waldo graaft in het verleden van zijn familie en zijn dorp. De zoektocht legt oude geheimen bloot. Niet iedereen wil dat die geheimen naar boven komen.

Dit boek is een verhaal over familie, ambities, dromen, onopgeloste vragen, menselijke kleine kanten enzovoort. Het is niet ondenkbaar dat het emoties oproept bij cursisten. Het is daarom raadzaam om als lesgever eerst het hoofdstuk 'impact van verhalen' te lezen in de introductiemap voor lesgevers, op bladzijde 28-29 (Wablieft, 2009).

Over het lespakket

Bepaalde technische leesvaardigheid staat leesplezier weleens in de weg. Zorg ervoor dat ze het leesplezier niet overschaduw! Er zijn verschillende manieren om de cursisten dit boek te laten lezen. Vraag hen bijvoorbeeld om de hoofdstukken voor de volgende les (thuis) al eens te lezen. Of laat hen als voorbereiding thuis de hoofdstukken beluisteren op de luistercd. Nadien thuis (her)lezen kan ook. Laat af en toe het lezen helemaal aan de kant en lees een stukje zelf voor. Jij weet het beste wat jouw cursisten aankunnen, wat hen aanspreekt en motiveert. Zorg in elk geval voor afwisseling.

Voor wie is dit lespakket?

In alle lespakketten spreken wij over 'cursisten', die les volgen in het volwassenenonderwijs. Toch zijn de meeste lestips ook heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO).

Dit lespakket kan je downloaden via www.wablieft.be. Bij dit lespakket horen ook werkbladen. Die plaatsen we in één worddocument op de website. Op die manier kan elke lesgever de werkbladen aanpassen aan de eigen noden.

Kijk eens op www.wablieft.be/boeken

Een Wablieft-boek is ook een luisterboek

Een Wablieft-boek is ideaal voor wie niet zo vlot leest of voor wie niet graag leest. Je kan er ook de luistercd bij gebruiken. Dit kan vooraf (om al te horen waar het over gaat), maar ook tijdens of na het lezen. Laat gedurende de lessen je cursisten experimenteren met deze verschillende manieren. Welke vinden ze het leukste?

Introductie

1. INSTAPFASE

Stap 1: Het verhaal laat lange tijd open wat er gebeurd is, maar de lezer krijgt uiteraard suggesties. Laat de cursisten regelmatig nadenken over wat er gebeurd kan zijn met de vader van Waldo.

suggestie:

Eerste keer: na hoofdstuk 1, 2 of 7

Tweede keer: na hoofdstuk 4, 6, 10 of 12

Derde keer: na hoofdstuk 4, 6, 7 of 8

Dit kan door hen over hun ideeën te laten vertellen in kleine of grote groep. Een andere manier is hen voor zichzelf te laten opschrijven wat ze denken dat er gebeurd is. Bij deze werkvorm kunnen cursisten aan het eind van het verhaal aan elkaar vertellen hoe hun verwachtingen geëvolueerd zijn.

Mensen die moeilijk zelf schrijven, kunnen houvast hebben aan een format zoals **werkblad 1**. Vertel de cursisten dat er geen foute antwoorden zijn, niemand weet op dat moment immers hoe het afloopt.

Stap 2: Moeilijke lezers of mensen die een taal niet vlot beheersen vallen er weleens over dat ze niet elk woord begrijpen. Het is voor hen vaak moeilijk om dat ene woord los te laten, erover te lezen en zich te concentreren op het geheel.

Kopieer een hoofdstuk uit het verhaal en maak een aantal woorden onleesbaar die voor uw cursisten moeilijk zijn, technisch en/of inhoudelijk. Aarzel niet om ook woorden te schrappen die volgens u cruciaal zijn.

Geef alle cursisten een kopie van de tekst met geschrapte woorden. Vertel hen wat je met de tekst gedaan hebt.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Vraag de cursisten de tekst te lezen.

Stap 2: Laat de cursisten vertellen wat ze gelezen hebben. Ze vullen elkaar aan. Laat hen ervaren dat ze het verhaal hebben kunnen begrijpen, ondanks de geschrapte woorden.

Stap 3: Bespreek met hen één of meerdere zinnen waarin een woord geschrapd werd. Welk woord zou hier kunnen staan? Sta erbij stil dat ze door de context weten wat er kan staan.

Voorbeeld: 'Mijn zus Rein █████ de trap op.'

Stap 4: Is er toch nog een woord geschrapd dat het begrip in de weg staan? Schrijf het woord op het bord en laat de cursisten het opzoeken in het woordenboek of online. Of laat hen hulp vragen.

3. Afronding

Wijs de cursisten erop dat ze het hele hoofdstuk begrepen hebben zonder een woord te moeten opzoeken. Of in geval van stap vier: met slechts één of twee woorden waarbij ze hulp nodig hadden.

Les 1: bij Deel I (blz. 5 tot 26)

1. INSTAPFASE

De cursisten hebben deel I gelezen.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Waldo is niet gelukkig met zijn voornaam. Ga dieper in op voornamen.

In het gedroomde geval dat er een NT1- en een NT2-groep in je centrum tegelijk het boek lezen, kan dit een klasdoorbrekende activiteit zijn (in de bib?).

Mogelijke vragen / invalshoeken:

- ☐ Heb je één of meerdere voornamen?
- ☐ Weet je waarom je ouders die naam gekozen hebben?
- ☐ Konden je ouders vrij kiezen over jouw naam? Waren er richtlijnen waaraan ze zich moest houden? Sociale druk? Traditie?
- ☐ Heeft jouw voornaam een betekenis? Algemeen of persoonlijk?
Voorbeeld: Katrien betekent 'de zuivere'. (algemeen)
Mijn opa heette ook Louis. (persoonlijk)
De algemene betekenis van voornamen kan opgezocht worden: online of in een boek over voornamen.
- ☐ Van welke oorsprong komt je naam? Welk zijn andere afgeleide namen?
Voorbeeld: Jeanne komt van Johanna. Andere afgeleide namen zijn Hanne, Joke, Joanna
- ☐ Ben je tevreden over je voornaam? Hoe zou je anders willen heten? Waarom?
- ☐ Weet je hoe je geheten zou hebben als je een jongen / meisje was?
- ☐ Bestaan er liedjes waar je voornaam in voorkomt? Zoek ze op en breng ze mee naar de les: in de bibliotheek of online.
- ☐ Zijn er bekende personen met dezelfde naam?
- ☐ Zijn er mensen in je familie met dezelfde naam?

Voor een link naar beeldopvoeding of muziek: laat de cursisten een presentatie maken van wat hun voornaam (voor hen) betekent.

Stap 2: De cursisten hebben ongetwijfeld gemerkt dat de schrijver tijdssprongen maakt in deel I. Vraag hen om op **werkblad 2** aan te duiden wat ze denken van die tijdssprongen.

Maak ook tijd voor een klasgesprek over de laatste vraag op **werkblad 2**: Als je het boek zou kunnen verknippen en gewoon lezen van de eerste tot de laatste dag, zou je dat dan doen? Waarom wel? Waarom niet? Vertel het aan de rest van de groep.

3. Afronding

Vraag de cursisten of ze zin hebben om het boek verder te lezen.

Les 2: bij Deel II (blz. 27 tot 66)

1. INSTAPFASE

De cursisten lezen deel II.

Sta kort stil bij één of enkele van de volgende fragmenten:

‘De poort is kleiner nu ik groter ben.’ (pagina 36)

Kennen de cursisten dit gevoel?

‘Ik zou graag vrede sluiten met hun zoon.’ (pagina 38)

Wie bedoelt de schrijver daarmee?

‘Haar haren glanzen en [...] Ik schaam me niet.’ (pagina 48)

Wat probeert de schrijver ons te vertellen?

In dit deel zitten enkele moeilijke stukken. Dit gaat over socialisme, over de arbeiders, over ... Het zal nodig zijn om dit te duiden voor je cursisten. Anderzijds is het niet nodig dat je cursisten alles begrijpen.

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: Stellingenspel

Als er een grote ruimte beschikbaar is, is dit een plezierige werkvorm. Iedereen staat op een lijn. Lees een stelling voor. Wie akkoord gaat, zet een stap vooruit. Wie niet akkoord gaat, zet een stap achteruit. Op die manier krijgen de cursisten een heel duidelijk beeld over de verschillende meningen.

Als de cursisten ervoor open staan, kunnen ze dit geblinddoekt doen. Zo worden ze niet beïnvloed door elkaar. Ze mogen de blinddoek pas afdoen als de lesgever het sein geeft dat iedereen gekozen heeft.

Uiteraard kan je voor dit stellingenspel ook werken met bijvoorbeeld rode of groene kaartjes.

Stellingen:

Het is goed dat Waldo het boek gezocht heeft.

Ik begrijp waarom Waldo geen vrouw en kinderen heeft.

Ik ben akkoord met wat de vader van Waldo in zijn boek schrijft.

De echte helden zijn de arbeiders.

Paul is een goede vriend voor Waldo.

De vader van Waldo is dapper.

Ik vind het goed dat Tuur voor Magda gekozen heeft, ook al waren zijn ouders tegen Magda.

...

3. Afronding

Vraag de cursisten of ze zin hebben om het boek verder te lezen.

Les 3: bij Deel III (blz. 67 tot 92)

1. INSTAPFASE

De cursisten lezen deel III. Eén voor één vallen de puzzelstukken op hun plaats. Zijn de cursisten verrast? Komen hun verwachtingen uit? Heeft de schrijver hen op een verkeerd been gezet, of net goede aanwijzingen gegeven?

2. AANBOD- EN OEFENFASE

Stap 1: 'Haar zoon zal zijn vader nooit kennen.'

Wat wil de schrijver ons vertellen? Waarom zegt hij niet gewoon dat Eva zwanger is?

Stap 2: Mogelijke schrijfp opdrachten:

de cursisten schrijven (per twee, of alleen) een krantenartikel over de verdwijning van Waldo

de cursisten schrijven (per twee, alleen, of in groep) een opsporingsbericht voor Waldo

Wievoorafopsporingsberichtenwillatenlezen,vindterophttp://www.polfed-fedpol.be/ops/ops_overzichtvermist2_nl.php.

De cursisten kunnen online of in oude tijdschriften een foto zoeken van iemand die volgens hen Waldo zou kunnen zijn.

maak een stamboom van de familie Peters

Stap 3: Hoe wist Renaat De Smet dat Waldo die dag in dat dorp zou zijn? Stimuleer de cursisten om hun fantasie te gebruiken. Laat hen per twee een scenario bedenken. Ze proberen dit scenario in enkele steekwoorden op papier te zetten. Elke groep mag zijn scenario aan de anderen vertellen. De cursisten mogen pas reageren als elke groep het scenario voorgelezen heeft.

Of geef zelf mogelijke scenario's en laat hen aanduiden wat ze ervan denken op werkblad 3. Leg hen uit dat ze ook een kruisje halfweg de balk kunnen zetten.

Stap 4: Van boek naar film naar boek?

Oudere Vlaamse cursisten zullen zich misschien herinneren hoezeer katholieken vroeger lijnrecht stonden tegenover socialisten. Of jongere cursisten kunnen hun grootouders erover aanspreken. De film De Witte van Sichem sluit aan bij dit thema, de originele versie uit 1934 of de versie van Robbe De Hert uit 1980. Of uiteraard het boek waarop de film gebaseerd is, van Ernest Claes. Misschien kan je een stukje voorlezen uit het boek van Claes.

3. Afronding

Vraag de cursisten of ze het boek aan iemand zouden aanraden. Aan wie?

Tot welke bladzijde heb je gelezen?

Wat denk je dat er met de vader van Waldo gebeurd is? Omcirkel.

De vader van Waldo leeft nog.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.
De vader van Waldo is dood.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.
De vader van Waldo heeft een ongeluk gehad.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.
De vader van Waldo is vermoord.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.
De vader van Waldo heeft zelfmoord gepleegd.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.
De vader van Waldo wou zelf weg. Hij is een nieuw leven begonnen.	Ik denk het wel.	Misschien?	Ik denk het niet.	Ik heb geen idee.

Of heb je zelf nog een ander idee?

De schrijver springt in de tijd. Van 1978 naar 2005 en weer terug.

Wat vind jij daarvan? Omcirkel alles waar je mee akkoord bent.

de schrijver wil iets speciaals doen

dat maakt het spannend

het is moeilijk

het stoort niet

goed idee

geen probleem

het is te moeilijk

het is niet nodig

de schrijver wil opvallen

het stoort

ik vond het eerst moeilijk, maar het valt mee

Als je het boek zou kunnen verknippen en gewoon lezen van de eerste tot de laatste dag, zou je dat dan doen? Waarom wel? Waarom niet? Vertel het aan de rest van de groep.

Hoe wist Renaat De Smet dat Waldo die dag in dat dorp zou zijn?

Hier staan verschillende ideeën. Duid aan of jij ze geloofwaardig of niet geloofwaardig vindt. Zet een kruisje op de balk.

Renaat heeft Eva gebeld met een smoes.

geloofwaardig

niet geloofwaardig

Paul is een spion. Hij heeft geklikt.

geloofwaardig

niet geloofwaardig

De baas van De Scheldebode werkt samen met Renaat. Ze willen allebei Waldo doen verdwijnen.

geloofwaardig

niet geloofwaardig

Renaat is hen met de auto gevolgd.

geloofwaardig

niet geloofwaardig

Heb jij nog andere ideeën?